

Sivistysvaliokunta
00102 Eduskunta

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä
Viite: Sivistysvaliokunta 14.9.2017 / HE 72/2017 vp / Asiantuntijapyyntö

Suomen yliopistot UNIFI ry lausuu luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä seuraavaa:

Hallituksen esitys on kannatettava uudistus sekä yliopistojen että valtakunnallisten tietojärjestelmien kehityksen näkökulmasta. Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kattava keskitetty opinto- ja tutkintorekisteri mahdollistaa suomalaisen koulutuksen tuottaman tietovarannon sähköisen siirtämisen, hyödyntämisen ja pysyvän säilyttämisen luotettavalla ja yhdenmukaisella sekä hallintoa keventävällä ja tehostavalla tavalla.

Yliopistojen näkökulmasta on tarkoituksenmukaista, että laki mahdollistaa voimaan tullessaan kaikkien jatkokelpoisuuden antavien tietojen tulemisen tallennetuiksi järjestelmään, esimerkiksi tiedot henkilön suorittamista IB-, EB- ja Reifeprüfung-tutkinnoista arvosanoineen. Opiskelijavalinnoissa on korostettu sitä, että näitä tutkintoja suorittaneet tulisi pisteyttää sekä ennakoarvioiden (kevällä valmistuvat) että lopullisten arvosanojen perusteella. Lisäksi tieto suoritetusta tutkinnosta tarvitaan hakukelpoisuuden toteamiseksi.

UNIFI ehdottaa, että laissa säädetään perusopetuslaissa ja lukiolaissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän velvollisuudeksi tallentaa järjestelmään myös tieto siitä kielestä, jolla oppilas on valtioneuvoston asetuksen 481/2003 20 §:n mukaan saanut koulusivistyksensä. Yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 6§:ssä ja ammattikorkeakouluista annetun asetuksen 7§:ssä säädettyjen opinnoissa osoitettavien kielitaitovaatimusten vuoksi korkeakoulut joutuvat selvittämään opiskelijoidensa koulusivistyskielen. Oppijan oman oikeusturvan sekä tietojen myöhemmän hyödynnettävyyden kannalta koulusivistyskielen tulisi olla oppijan tiedoissa jo hänen päättäessään ensimmäisen tai toisen asteen koulutuksensa.

Korkeakouluihin hakevien toisen asteen koulutuksen päättäneiden hakijoiden tutkintotodistusliitteitä on yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa käsitelty vuodesta toiseen hakukel-

poisuuksien toteamiseksi. Yhdessä yhteishaussa käsitellään valtakunnallisesti tuhansia liitteitä. Tätä ei voida pitää järkevänä yhteiskunnan resurssien käyttönä. Kaikki pyrkimykset vähentää paperisten suoritusliitteiden toimitustarvetta sekä mahdollistaa sähköiset opinto-rekisteriotteet ja tutkintotodistukset, ovat kannatettavia.

Toisen asteen ammatillisten toimijoiden osalta tutkintotiedot tulisi saada käyttöön takautuvasti, esim. samoin kuin ylioppilastutkintotiedot (vuodesta 1990 lukien) hakukelpoisuuksien toteamiseksi.

Hallituksen esityksen 28 ja 29 §:ssä säädettäisiin opetushallituksen ylläpitämästä opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelusta. Ehdotus on pääpiirteissään kannatettava, mutta sitä tulisi täsmentää seuraavin osin:

- Tarkoittavatko 28-29 §:ssä mainitut "tässä laissa mainitut" ja "tässä laissa tarkoitettut" rekisterit samaa asiaa.
- Lakiehdotuksen 29 §:n 5. momentissa säädettävän suostumuksen käyttöalaa tulee täsmentää koskemaan vain niitä luovutuspalvelun avulla tehtäviä luovutuksia, joita ei voida tehdä ko. lain tai muun perusteen nojalla ilman suostumusta.

Ehdotetun lain 29 §:n 3. momentissa säädettäisiin teknisen käyttöyhteyden avaamisesta viranomaisille, jolla on lain nojalla oikeus käsitellä tietoja. Ehdotus on kannatettava. On kuitenkin huomattava, että hallituksen esityksestä on poistettu ehdotus teknisen käyttöyhteyden avaamisesta rekisteröidyn suostumuksella myös muulle taholle kuin viranomaiselle. Toivomme, että jatkossa tämän mahdollisuuden säätämiseen panostettaisiin.

Opinto- ja tutkintorekisterin käyttöönotossa ja ylläpidossa on tärkeää toiminnan laatu sekä riittävä ja hyvä tiedonkulku eri toimijoiden välillä. Tämän edellytyksenä on, että lakiin kirjaan selkeästi vastuut ja työnjako rekisterien ylläpitoon liittyen.

Helsingissä 13.9.2017

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Leena Wahlfors
toiminnanjohtaja